

УДК 342.9(045)

ІНФОРМАЦІЯ ЯК «БЕЗТІЛЕСНА РІЧ»

Дарія МАРІЦ,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційного права та права інтелектуальної власності
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

АНОТАЦІЯ

У статті досліджується питання щодо поширення режиму безтілесної речі на інформацію. Так, деякі об'єкти правовідносин не мають уречевленої форми, однак, згідно із законом, на них може поширюватися правове регулювання, що притаманне матеріальним речам. У статті порушено питання колізій правового регулювання відносин, об'єктом яких є інформація. Автор наводить аргументи щодо аномальної природи інформації, що полягає як в її немайновому змісті, так і в можливості її товарообігу. У результаті проведеного дослідження автором зроблено низку висновків, основним серед яких є такий: інформація як «безтілесна річ» є юридичною фікцією.

Ключові слова: інформація, річ, безтілесна річ, інформаційні відносини, фікція.

INFORMATION AS A “DISEMBODIED ENTITY”

Dariia MARITS,

Candidate of Law Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of Information Law Department and Rights of Intellectual Property
of National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

SUMMARY

The article examines the issue of extending the term “disembodied entity” to the field of information. For example, some legal objects do not possess a materialized form, but according to the law some of them can be considered as if they were material entities. The article is devoted to some collisions regarding legal regulation of relations when the object of relationships is the information. The author substantiates the anomalous nature of the information that is reflected in both its disembodied nature and the possibility of its trade turnover. As a result of conducted research the author suggests a range of conclusions. Thus, among others the main conclusion is that information as a “disembodied entity” is a legal fiction.

Key words: information, disembodied entity, information relationships, fiction.

Постановка проблеми. Розширення об'єктів правовідносин у галузі інформаційного права приводить до необхідності визначення та вироблення нових підходів до їх розуміння та правового регулювання. Насамперед це пов'язується з певними колізіями щодо співвідношення норм, які визначають інформацію як об'єкт інформаційних відносин, а отже, і можливості застосування положень речового права до інформації, яка за своїм змістом є нематеріальним об'єктом.

Актуальність теми дослідження, на наш погляд, обґрунтовується тим, що сучасні правові відносини в інформаційній сфері стимулюють модернізацію уявлень щодо речей, які, згідно із законом, є нематеріальними і такими, що виходять за межі загальноприйнятого розуміння речі. Однак фактично, всупереч здоровому глузду, такі речі є предметом обороту, тобто перетворюються на товар, незважаючи на їхню нематеріальну природу. Отже, виникає правова аномалія, яка полягає в тому, що нематеріальні об'єкти набувають юридичного статусу речі. У зв'язку із цим, вважаємо, що в даному контексті доречно застосовувати термін «безтілесна річ» щодо інформації як об'єкта правовідносин.

Виклад основного матеріалу. Термін «безтілесна річ» не є новим і сягає своїм корінням римського права, однак навіть у сучасному праві немає однозначного розуміння цього поняття. Така ситуація підкріплюється і відсутністю легального визначення зазначеного терміна.

На стадії розвитку та становлення права як майно розглядалися лише матеріальні речі, які були корисними для людини, зокрема земельна ділянка, будинок, одяг, тощо. По суті й сьогодні наявна така концепція, і в цивільному українському законодавстві речове право має відповідну правову регламентацію. Так, усталеною в юридичній літературі є думка, що інформація за своєю правовою природою є нематеріальним благом. А право власності, у свою чергу, – це речове право. Так, постає питання, чи можна поширювати концепцію безтілесної речі на інформацію як об'єкт правовідносин? Поділ речей на тілесні та безтілесні згадується в Інституціях Гая. Теорію безтілесних речей висунув і Рене Саватьє у своїй праці «Теорія зобов'язань. Юридичний та економічний нарис». Його наукова позиція полягала в тому, що будь-яке майно складається із прав, з тією особливістю, що право власності часто отожднюють з тією річчю, об'єктом якої воно є [1, с. 40]. У свою чергу, Д. Грімм зазначав, що на побутовому рівні право власності постійно змішується зі своїм об'єктом, отожднюється з ним. Таке твердження вченого базувалося на неможливості поділу тілесних та безтілесних речей як об'єктів права [2, с. 102]. На думку Ю. Гамбарова, будь-яка річ є тілесною через її поняття, а словосполучення «безтілесна річ» містить внутрішню суперечність, оскільки безтілесністю виключається саме поняття речі [3, с. 100]. На думку К. Скловського, щоб стати предметом права власності, необхідно бути річчю [4, с. 428].

Кожна наукова думка може знайти як і підтримку, так і заперечення в опонентів, з відповідною аргументацією, не є винятком і концепція безтілесних речей, адже в неї є як прибічники (С. Алексєєв, Д. Дождев, Д. Мурзін, Р. Саватьє), так і противники (Ю. Гамбаров, С. Муромцев, К. Победоносцев, М. Сулейменов).

Про відмінність між тілесними та безтілесними речами можна ще говорити стосовно об'єктів права загалом, але для вчення про речі воно не має жодного значення [5, с. 591]. З останньою тезою науковця можна і посперечатися. По-перше, право власності може виникати на річ або майно, а отже, така річ і є певним об'єктом правовідношення. По-друге, згідно зі ст. 177 Цивільного кодексу (далі – ЦК) України, об'єктами цивільних прав є речі, зокрема гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага. Якщо інформація є річчю, то де-юре на неї може виникати право власності. Водночас хотілося би звернути увагу на неузгодженість у змісті зазначеної ст. 177 ЦК України, адже законодавець визначає інформацію серед об'єктів цивільних прав і зазначає, що це можуть бути інші *матеріальні та нематеріальні блага*. Однак у гл. 15 ЦК України «Нематеріальні блага», у ст. 200 міститься визначення інформації, тобто законодавець відносить інформацію до нематеріальних благ поруч із результатами творчої, інтелектуальної діяльності й особистими немайновими благами. Так, повертаючись до концепції безтілесних речей, погоджуємось з думкою А. Кодинця, який зазначає, що метою поділу речей на тілесні та безтілесні була потреба обґрунтувати особливі способи передачі прав на безтілесні речі, відмінні від передачі права власності на матеріальні речі [6, с. 36]. В. Чубаров, у свою чергу, визначає право власності «на право», зокрема, коли майновому праву законом надається режим безтілесної речі [7, с. 376].

На наш погляд, концепція безтілесних речей може бути покладена в основу формування правового статусу (режиму) окремих об'єктів правовідносин, а у даному разі – інформації як нематеріального об'єкта цивільних прав. Оскільки не можна нехтувати тією юридичною спадщиною, що ми отримали від римської юриспруденції, яка є фундаментом цивільно-правових понять і категорій. Звісно, суспільні відносини мають динамічний характер, однак новий погляд у сучасній юриспруденції на спірні та невирішені теоретичні та практичні питання, на основі вже історично виробленого понятійного апарату, лише сприятиме правовому визначенню та розумінню окремих феноменів у праві.

Як зазначає В. Копилов, одним із визначальних положень інформаційного права є право власності, яке виникає у зв'язку з інформацією, яке можна розуміти як право кожного визнавати інформацію «своєю власною» [8, с. 166]. Як відомо, право власності може належати тільки власнику, водночас інформація (у будь-якій формі) може одночасно належати невизначеному колу осіб. Отже, постає низка теоретичних питань. Чи можливе взагалі існування «власника інформації»? Чи можливе набуття права власності на інформацію? Чи можливе набуття на неї виключних прав?

Так, попередня редакція Закону України «Про інформацію» містила ст. 38, яка власне і мала назву «Право власності на інформацію». У ній містилися визначення поняття «право власності на інформацію», підстави для виникнення такого права, порядок користування такою власністю і правові підстави для нього. Так, законодавець визначав, що право власності на інформацію – це врегульовані законом суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження інформацією. Відповідно до такого визначення, інформація розглядалася як товар (річ), на який може виникати право власності. У ст. 39 «Інформація як

товар» (сьогодні втратила чинність) зазначеного Закону зазначалося, що інформаційна продукція й інформаційні послуги громадян і юридичних осіб, які займаються інформаційною діяльністю, можуть бути об'єктами товарних відносин, що регулюються чинним цивільним та іншим законодавством. На момент написання цієї статті Закон України «Про інформацію» має вже іншу редакцію. І, як зазначає автор статті «Право на інформацію: публічну й не дуже» [9], вилучено термін «право власності на інформацію», у ст. 23 Закону (чинна редакція) його замінили згадкою про інформаційну продукцію й інформаційні послуги.

Згідно із ч. 2 ст. 23 Закону, законодавець визначає, що інформаційна послуга й інформаційна продукція є об'єктами цивільно-правових відносин, що регулюється цивільним законодавством. На думку А. Марушак, предметом регулювання цивільного права України є особисті немайнові та майнові відносини. Суб'єктивні цивільні права особи на інформацію можна поділяти на майнові й особисті немайнові. Основним майновим правом особи на інформацію є право власності [10, с. 34]. Варто зазначити, що наведена цитата вченого також базувалася на інформаційному законодавстві, яке сьогодні неактуальне. Однак це не означає, що наукові дискусії щодо цього питання втратили актуальність, адже вони точилися і на момент дії тих норм, які ми зазначали вище. Що стосується майнових інформаційних прав, то серед них можна назвати право на вироблення інформації; право на доступ і використання інформації; право дозволяти використання об'єкта інформаційного права; право перешкоджати неправомірному використанню і поширенню об'єкта інформаційного права, зокрема забороняти таке використання; інші майнові інформаційні права, встановлені законом [11, с. 189].

Отже, можна наводити аргументи щодо як можливості, так і неможливості застосування інституту права власності до такого об'єкта правових відносин, як інформація. Неможливість виникнення права власності на інформацію, на думку окремих правознавців, виявляється в таких її властивостях: а) нематеріальність; б) вона може бути скопійована та відтворена необмежену кількість разів; в) та сама інформація як об'єкт права може одночасно перебувати в необмеженому кола суб'єктів права; г) неможливість застосування щодо інформації як об'єкта права інститутів ввідації та застави власності; інформація вимірюється не тільки кількісно, також береться до уваги цінність об'єкта, яку визначає змістовна сутність інформації; г) багатоваріантність форм подання інформації [12, с. 251].

А. Марушак, що деякою мірою погоджується з наведеними властивостями, все ж таки зазначає, що інформація може бути об'єктом права власності. Підтвердженням цьому є не лише здатність інформації до матеріалізації (може бути використаною, стати товаром та послугою на ринку), а й факти операцій з інформацією в реальних правовідносинах (продаж компакт-дисків, газет, журналів тощо) [10, с. 35]. На наш погляд, у даному разі інформація, яка міститься на конкретному компакт-диску (на якому міститься пісня, фільм тощо), або ж стаття в журналі є об'єктами права інтелектуальної власності. А безпосередньо компакт-диск – матеріальний носій такої інформації. Згідно зі ст. 419 ЦК України, право інтелектуальної власності та право власності на річ не залежать одне від одного, тобто перехід права власності на річ не означає переходу права на об'єкт права інтелектуальної власності, і, у свою чергу, перехід права на об'єкт права інтелектуальної власності не означає переходу права власності на річ. Так, А. Баранов дійшов висновку, що українське законодавство є досить суперечливим щодо визначення права власності на інформацію, і вважає за доцільне ввести до інформаційного законодавства такі правові норми, які надади б змогу використовувати всі механізми цивільного права щодо введення інформації в

цивільний обіг. Зміст цих правових норм повинен встановити, що інформація в її певних організаційних формах має бути віднесена до об'єктів права власності. Інформація у вигляді інформаційних продуктів (організаційні форми, а саме документи, книги, бази даних, ілюстрації, фотографії, голограми, кіно-, відеофільми тощо) повинна бути визнана предметом матеріального світу, тобто віднесена до речей [13, с. 17]. Така пропозиція викликає заперечення. Названі в цитаті «організаційні форми» у вигляді баз даних, книг, ілюстрацій є нічим іншим як об'єктами інтелектуальної власності, стосовно яких нами вже наведено положення ст. 419 ЦК України щодо співвідношення права інтелектуальної власності та права власності. Крім того, перелічені об'єкти є предметами матеріального світу, речами, про що свідчить пряма вказівка Закону, а саме ст. 177 ЦК України, згідно з якою об'єктами цивільних прав є речі, зокрема результати інтелектуальної, творчої діяльності. Крім того, та чи інша форма, на якій може бути відображено або збережено інформацію, є носієм такої інформації. Тому і викликає заперечення пропозиція науковця про те, що інформація в її певних організаційних формах повинна бути віднесена до об'єктів права власності (також навряд чи такий перелік буде вичерпним), оскільки, крім вже наведеної аргументації, незрозумілим здається словосполучення «певна організаційна форма», оскільки підставою для набуття права власності, зокрема на інформацію, є конкретні юридичні факти, а не форма їх вираження.

Зважаючи на феномен інформації та можливості набуття на неї права власності, що надає нам законодавець, на підставі ст. 177 ЦК України, можна припустити, що така можливість є правовою фікцією. Як ми вже зазначали, усталеним є підхід, згідно з яким інформація за своєю правовою природою є немайновим благом, однак віднесення її на законодавчому рівні до речей, а отже, можливість виступати в цивільному обороті, спричиняє ситуацію, коли на об'єкт, який є нематеріальним, може виникати право власності. Оскільки фікція являє собою універсальний техніко-юридичний прийом розроблення та реалізації норм права, суть якого полягає у визнанні положення, яке не існує, таким, що є, та навпаки, яке відіграє особливу роль у механізмі правового регулювання суспільних відносин та є одним зі способів подолання невизначеності в правовому регулюванні. Як зазначає О. Танімов, використання правової фікції на сучасному етапі розвитку права виявляється в її використанні в нових галузях права, які ще формуються, зокрема в таких, як інформаційне право [14]. Деякі вчені називають юридичні фікції нетиповими правовими утвореннями, оскільки вважають, що вони погано вкладаються в межі усталених правових категорій. Водночас багатокіт-ва наявність фікцій як правових елементів показує, що цих категорій не можна уникнути, вони є типовими для всіх правових систем [15, с. 55]. Так, можна говорити про зміну уявлень, про деякі правові явища, що супроводжуються виникненням нових об'єктів правовідносин, що впливає на надання їм особливого значення. Отже, інформація є новою категорією «безтілесних речей», яка охоплює об'єкти, які не мають тілесної форми вираження, однак є об'єктами охорони і захисту. Інформація як річ є фікцією, оскільки не має властивостей речі, однак притримується до останньої.

Так, у процесі здійснення творчої, інтелектуальної діяльності можуть з'являтися об'єкти інтелектуальної власності. І, як зауважує М. Мікуліна, основна проблема полягає в тому, що в разі закріплення інформації на матеріальному носіїв виникають об'єкти: 1) нематеріальний, тобто власне інформація; 2) матеріальний носій. До того ж інформація є ще й нематеріальним результатом інтелектуальної діяльності фізичної особи. Із цього випливає, що інформація споріднена з такими об'єктами цивільного пра-

ва, як особисті немайнові блага й об'єкти інтелектуальної власності [16, с. 215].

Феномен інформації полягає в багатогранності її використання, що стосується і порядку продажу інформації. Отже, інформацію як об'єкт цивільних прав можна розглядати як окрему річ або товар (у контексті ЦК України); як немайнове благо; як елемент іншого об'єкта (матеріального носія інформації), який є його невід'ємною частиною і втілений у відповідну матеріальну форму. Крім того, коли певна інформація є предметом договору (договорів купівлі-продажу), така інформація перетворюється на товар, а форма закріплення такої інформації для її подальшого передання не завжди має принципове значення, адже вона може передаватися і усно. Постає питання, чи стає особа власником такої інформації? Право власності логічно передую цивільному обороту, тобто право власності на інформацію до моменту її відчуження має належати іншій особі. Однак продаж інформації може здійснюватися в результаті неправомірних дій (зважаючи на доступ до неї в межах службових обов'язків). Це означає, що та сама інформація може відчужуватися неодноразово, на відміну від речі чи іншого майна. У такому аспекті деякі правники висувають тезу щодо «фізичної невідчужуваності» інформації [17, с. 81]. На думку прибічників цієї теорії, виникає ситуація, за якої під інформація під час переходу від однієї особи до іншої не зникає, а залишається в мозку як матеріальному її носієві. Тобто вчені спираються на біологічні властивості мозку [17, с. 81]. Однак ми погоджуємося з думкою А. Самохвалова, що людський мозок не може бути носієм інформації в юридичному значенні [18]. Також є думка, що для можливості обороту інформації необхідна її об'єктивація, тобто збереження її на матеріальному ресурсі [17, с. 84]. Відсутність фіксації усної інформації не виключає можливості її оборотоздатності і передачі від однієї особи до іншої. Тому наявність матеріального носія не впливає на можливість обігу інформації. А особливістю передачі інформації між особами є те, що вона не зникає (як під час при передачі речі, що супроводжується виникненням права власності в іншої особи), а залишається в пам'яті людини, тобто не зникає одразу і може залишатися в пам'яті стільки часу, наскільки це можливо, враховуючи індивідуальні особливості кожної конкретної людини. Однак навіть передача інформації на матеріальному носії також не виключає можливості того, що у відчужувача такої інформації залишається її копія. Або ж завдяки службовому становищу особа має доступ до інформації з обмеженим доступом і здійснює незаконний її продаж. Оскільки право власності – це право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону, за своєю волею, незалежно від волі інших осіб. Право власності передбачає права володіння, користування та розпорядження своїм майном. Тому власнику інформації одночасно мають належати три перелічені правомочності, що становлять зміст права власності. Однак у разі відчуження інформації ми знову ж таки наштовхуємося на феномен інформації. Адже, щоб відчужити інформацію, необхідно бути її власником.

Проаналізуємо деякі норми інформаційного законодавства, які декларують набуття права власності на інформацію або ж визначають правові підстави для розпорядження нею.

Так, у Законі України «Про доступ до публічної інформації» зазначається, що інформація перебуває у володінні суб'єктів владних повноважень (ч. 1 ст. 1). Закон України «Про науково-технічну інформацію» визначає наявність інформаційного ринку як системи економічних, організаційних і правових відносин щодо продажу і купівлі інформаційних ресурсів, технологій, продукції та послуг (ст. 1). Так, підставами для виникнення прав на науково-технічну інформацію є створення науково-технічної інформації

власними силами і коштом; виконання договору про створення науково-технічної інформації; виконання будь-якого договору, що містить умови переходу прав на інформацію до іншої особи. У ст. 13 зазначеного Закону визначено, що інформаційна продукція та послуги органів науково-технічної інформації, а також підприємств, установ, організацій, окремих громадян, які здійснюють науково-інформаційну діяльність, можуть бути об'єктами товарних відносин, що регулюються чинним законодавством.

В абз. 2 ст. 2 постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок розпорядження геологічною інформацією» [19] від 13 червня 1995 р. № 423 йдеться про те, що геологічна інформація є об'єктом товарних відносин і може використовуватися як частина внеску до статутного фонду під час створення підприємств. І набуття права власності на геологічну інформацію прямо передбачено постановою в ст. ст. 3–4, відповідно до яких геологічна інформація, створена (придбана) на кошти державного бюджету, є державною власністю і реалізується Держгеонадра згідно із цим Положенням. Геологічна інформація, створена (придбана) на власні кошти юридичних та фізичних осіб, є їхньою власністю. Реалізація цієї інформації здійснюється її власником за погодженням із Держгеонадра. У ст. 5 постанови зазначено, що геологічна інформація незалежно від форми власності підлягає обов'язковій реєстрації й обліку в Державному інформаційному геологічному фонді Держгеонадра. Отже, звідси висновок, що право власності на інформацію може виникати на підставі закону, однак, як і передбачає ЦК України, необхідно дотримуватися процедури набуття права власності на річ. Тому державна реєстрація інформації (геологічна інформація) у відповідному органі є умовою виникнення права власності. Отже, можна говорити по подвійну природу інформації: 1) як безтілесної речі; 2) як матеріального об'єкта, речі, товару. Такі висновки ґрунтуються на нормах законодавства та прийомах законодавчої техніки.

Отже, у підсумку доходимо таких **висновків**:

1. Поняття «безтілесної речі» охоплює всі об'єкти, які формально віднесені законом до речей, хоча насправді не є матеріальними речами, однак є предметом обігу (товарообороту) у суспільстві.

2. Ознаками інформації як безтілесної речі є такі: 1) відсутність уречевленої форми; 2) закріплення на матеріальному носії не перетворює інформацію на матеріальний об'єкт; 3) фіктивність; 4) можливість повторного відчуження тієї самої інформації; 5) аномалія правового регулювання (подвійний юридичний зміст інформації: як безтілесної речі і як товару); 6) непоживність; 7) належність невизначеному колу осіб.

3. Закон визначає єдиний об'єкт інформаційного правовідношення – інформацію, однак інформація поділяється на види. Так, кожен вид інформації має окремий правовий режим та окреме правове регулювання.

4. Поняття «безтілесні речі» розуміється як правові фікції, що дозволяють використовувати за аналогією норми права (щодо інформації), які застосовуються для правового регулювання матеріальних речей.

5. Відчуження інформації не означає втрату такої інформації в особи, яка її надає, тому що залишається фактичний зв'язок людини з інформацією, оскільки людина не перестає бути її носієм.

6. Виникнення права власності на інформацію можливе лише у випадках, визначених спеціальним законодавством, в якому це прямо зазначено з визначеною процедурою набуття права власності на конкретний вид інформації. В усіх інших випадках можна говорити лише про передання виключних прав на інформацію на відповідній правовій підставі.

7. Інформація може слугувати нематеріальним активом під час створення підприємства (як частина внеску до статутного фонду).

Список використаної літератури:

1. Саватьє Рене. Теория обязательств: практический и экономический очерк. М.: Прогресс. 1972. 440 с.
2. Гримм Д. Лекции по догме римского права / под ред. В. Томсинова; МГУ им. М.В. Ломоносова. Юрид. фак. М.: Зерцало; Система «Гарант», 2003. 495 с.
3. Гражданское право: Часть особенная: Вещное право орд. проф. Ю.С. Гамбарова: 1896–1897 гг. 717 с.
4. Скловский К. Собственность в гражданском праве: учебно-практическое пособие. М., 1999. 512 с.
5. Гамбаров Ю. Гражданское право. Общая часть. М.: Зерцало, 2003. 816 с.
6. Кодинець А. Концепція прав на безтілесні речі: історичний аспект та сучасне розуміння. Юридична Україна. 2003. № 1. С. 34–41.
7. Гражданское право России: Общ. часть: курс лекций / М. Брагинский, В. Залесский, Н. Клейн и др.; под общ. ред. О. Садикова. М.: Юристъ, 2001. 779 с.
8. Копилов В. Информационное право: учебник 2-е изд., перераб. и доп. М.: Юристъ, 2005. 510 с.
9. Філоненко С. Право на інформацію: публічну й не дуже. Віче. 2011. № 11. URL: <http://veche.kiev.ua/journal/2592/> (дата звернення: 20.06.2018).
10. Марушак А. Цивільні права на інформацію. Юридичний вісник. 2009. № 3 (12). С. 33–36.
11. Кохановська О. Основні теорії у сфері інформаційних правовідносин: концепція інформаційних прав як приватноправового інституту і теорія інформаційного права як галузі права у сучасній правовій доктрині України. Приватне право. 2013. № 1. С. 186–200.
12. Петров Є. Інформація як об'єкт правовідносин. Вісник Національного університету внутрішніх справ. Спецвипуск. 2001. С. 249–252.
13. Баранов О. Право власності на інформацію. Правова інформатика. 2008. № 1 (17). С. 15–19.
14. Танимов О. Юридические фикции и проблемы их применения в информационном праве. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.disscat.com/content/yuridicheskie-fiksii-i-problemy-ikh-primeneniya-v-informatsionnom-prave> (дата звернення: 18.06.2018).
15. Назаренко Г. Общая теория права и государства: учебн. курс. М.: Ось-89, 2003. 175 с.
16. Мікуліна М. Щодо інформаційної приватності фізичної особи. Держава і право. Випуск 60. С. 214–218.
17. Яриш О. Вплив критерію невідчужуваності на цивільну оборотоздатність інформації. Юридична Україна. 2004. № 11. С. 80–85.
18. Самохвалов А. Информация как объект гражданских прав. Право: теория и практика. 2003. № 15. С. 19–31.
19. Про затвердження Положення про порядок розпорядження геологічною інформацією: постанова КМУ від 13 червня 1995 р. № 423. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/423-95-%D0%BF> (дата звернення: 18.06.2018).

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Маріц Дарія Олександрівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри інформаційного права та права інтелектуальної власності Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Marits Dariia Oleksandrivna – Candidate of Law Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Information Law Department and Rights of Intellectual Property of National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

dashamaritz@bigmir.net